

לכבוד

תג"ד אהוד הלוי

היועץ המשפטי של שב"ס

איזור תעשיה צפוני, רמלה

מיקוד 72100, ת.ד. 81

באמצעות פקס: 08-9193840

לכבוד

רב גונדר אהרון פרנקו

נציב שב"ס

איזור תעשיה צפוני, רמלה

מיקוד 72100, ת.ד. 81

באמצעות פקס: 08-9193800

שלום רב,

הנדון: התראה בטרם פניה לבג"צ - דחוף ביותר!

ההחלטה השרירותית והבלתי חוקית למנוע מעורכי דין להיפגש עם

עצורים ואסירים המסווגים כביטחוניים והשובתים רעב

בשם עורכי הדין מוחמד מחאג'נה, עלאא מסארווה, חנאן חיטיב, פואד סולטאני ונביל דכוור, ובשם ארגוני זכויות האדם "אלדמיר", "האגודה לזכויות האזרח", "רופאים לזכויות אדם", "המוקד להגנת הפרט", "אלמיזאן" בעזה, "הועד נגד עינויים בישראל" ו-"עדאלה", הריני לפנות אליכם ולבקשכם לפעול לאלתר לביטול המדיניות הבלתי חוקית למנוע מעורכי דין להיפגש עם אסירים ועצורים המסווגים כביטחוניים שהינם שובתי רעב, כדלקמן:

1. מאז פתחו כ- 1,600 אסירים ומקצת מהעצורים המסווגים כביטחוניים בשביתת רעב ביום 17/04/2012, וכן במהלך התקופה שקדמה לכך כשאסירים בודדים שבתו רעב, נתקלים עורכי דין רבים בקשיים ותקלות מצד שירות בתי הסוהר המונעים מהם להיפגש עם אותם אסירים.
2. עורכי דין רבים הלינו בפנינו על מניעתם או עיכובם לפגוש אסירים שובתי רעב לאחרונה. להלן יפורטו סיפוריהם של עורכי דין המבהירים דפוסי מניעת המפגשים או עיכובם מצד שב"ס במהלך שביתת הרעב תוך פגיעה שלא כדין בזכויות חוקתיות של האסירים ושל עורכי הדין.
3. עורכי דין שתיאמו מראש ביקורים וקיבלו אישור לבקר בבתי כלא שונים ו/או שביקשו לתאם פגישות עם אסירים שובתי רעב הופתעו לגלות כי שב"ס הכריז על האסירים הבטחוניים כמנועי פגישה עם עורכי דינם כאקט ענישתי בהיות האסירים שובתי רעב. במקרים אחרים, מדיניות שב"ס התאפיינה בטרטור עורכי דין ובהצבת מחסומים בפניהם, שהובילו בסופו של דבר למניעת הפגישות או עיכובם במשך שעות בשיטות ונימוקים חמקניים כפי שיפורט להלן.

P.O. Box 8921 Haifa 31090 Israel Tel: (972)-4-950-1610 Fax: (972)-4-950-3140

חיפה 31090, ص.ب 8921 هاتف 04-9501610 فاكس 04-9503140

חיפה 31090, ת.ד. 8921 טלפון 04-9501610 פקס 04-9503140

Email: adalah@adalah.org

<http://www.adalah.org>

מר"ש - בית מעצר ניצן:

עו"ד מוחמד מחאגינה:

4. בין התאריכים 01.04.2012 עד 04.04.2012 שלח עו"ד מוחמד מחאגינה דרישה לבקר את העצור בלאל דיאב שהיה מאושפז במרכז הרפואי "אסף הרופא" ואת העצור ת'איר חלאחלה שהוחזק במר"ש ניצן. בתגובה עו"ד מחאגינה נענה כי העצורים נמצאים בטיפול רפואי ואינם יכולים לקבל ביקורים.

5. ביום 15.04.2012 פנה עו"ד מחאגינה שוב בבקשה לבקר את העצורים בלאל דיאב ות'איר חלאחלה, חסן אלספדי, אכרם ריחאווי, ג'עפר עזאלדין במר"ש ניצן והפעם נענה כי שב"ס שומר את מנוחתם של השובתים ועל כן לא יתאפשרו ביקורי עו"ד. דרישתו של עו"ד מחאגינה לשלוח את תשובה זו בכתב נענתה בשלילה.

עו"ד עלאא מסארווה:

6. ביום 29.04.2012 שלח עו"ד עלאא מסארווה בקשות לתיאום פגישות עם העצורים חסן אלספדי, ג'עפר עזאלדין, אכרם ריחאווי, ת'איר חלאחלה. וביום 30.04.2012 קיבל אישור לבקרם ביום 03.05.2012.

בקשות התיאום והאישורים על גביהן מצ"ב כנספחים א', ב', ג' ו- ד' בהתאמה.

חרף האישורים הנ"ל, ביום 02.05.2012 קיבל עו"ד מסארווה עדכון בכתב לפיו נמנע מלהיפגש עם ארבעת העצורים מהסיבה שאינם קמים לספירה. על גבי הבקשה המאושרת לביקור העצור ת'איר חלאחלה, הוסיף קצין האסירים, מר נחמן שנקולבסקי, בכתב יד את שמותיהם של העצורים אלספדי, ריחאווי וג'עפר, ורשם הודעת עדכון המבטלת את אישור הביקורים, ונוסחה כדלקמן:

" 2.05.2012 עידכון

ע"פ ההנחיות אסיר שלא קם לספירה לא יוכל לפגוש עו"ד"

הודעת העדכון ומניעת הפגישות מצ"ב כנספח ה'.

עו"ד חנאן ח'טיב:

בית סוהר גלבו:

7. ביום 21.04.2012 פנתה עו"ד חנאן ח'טיב בבקשה בכתב לתיאום ביקורים ליום 23/04/2012 עם 7 אסירים הכלואים בבית סוהר גלבו. מתאם הביקורים מר יהודה ברכאת אישר את הבקשה. ואולם ביום הקבוע לפגישת האסירים ודקות ספורות לפני שהגיעה לבית הסוהר, קיבלה שיחה טלפונית ממר ברכאת שהודיע לה כי לא יתאפשר לה להיפגש עם 5 אסירים שנמצאים באגף 1 (יאסר משעטי, אחמד אבו ח'דיר, אחמד אבו חמד, מוסא דרויש, השאם כעבלי) המנועים מלפגוש עו"ד מאחר בשל היותם שובתי רעב וכי ישנה הוראה לשלול מהם ביקורי משפחות וביקורי עורכי דין, וכי ניתן לפגוש רק שני האסירים שאינם שובתי רעב.

8. עם כניסתה לשער בית הסוהר ביקשה עו"ד ח'טיב לברר מדוע לא אושרה בקשתה להיפגש עם האסירים מאגף 1. גב' הילה, סוהרת אשר ישבה בעמדת היומן חזרה על אותה תשובה שמסר מר ברכאת וציינה כי ישנה הנחייה לשלול מהם ביקורי עורכי דין. גב' הילה אף הפנתה את עו"ד ח'טיב לקצינת האסירים, גב' נופר, שגם היא פירטה שאין אפשרות לפגוש אסירים שובתי רעב. עו"ד ח'טיב ביקשה לעיין בהנחייה/בהוראה בעניין המניעה ואילו גב' נופר מסרה תשובה סתמית כי יש לפנות בעניין זה בכתב.

9. באותו יום אכן התאפשר לעו"ד ח'טיב להיפגש עם שני האסירים שאינם שובתי רעב, דבר המצביע אף הוא על העובדה כי שב"ס אכן מנע פגישות מאסירים שובתי רעב כאקט ענישתי.

10. ביום 29.04.12 עו"ד ח'טיב פנתה שוב בכתב לבית סוהר גלבוץ בבקשה לתאם ביקור עם אותם שבעה אסירים ליום 01.05.2012. בו ביום, בסמוך לשעה 12:00 עו"ד ח'טיב יצרה קשר עם מחלקת תיאום ביקורים, גב' הילה ענתה לה כי הבקשה מאושרת, כאשר עו"ד ח'טיב ביקשה לדעת האם האסירים אכן נמצאים בבית סוהר גלבוץ, נענתה כי שני האסירים מאגף 2 הועברו לבית סוהר אחר ופתאום ביטלה גב' הילה את האישור והודיעה לעו"ד ח'טיב כי חל איסור לפגוש את יתר האסירים שעדיין מוחזקים באגף 1 מכיוון שהם בשבייתת רעב וכי קבלת נימוק בכתב בעניין זה מחייב פנייה בכתב לקצינת אסירים גב' נופר.

בית סוהר הדרים:

11. ביום 29.04.12 פנתה עו"ד ח'טיב בבקשה בכתב לתיאום פגישה ליום 30.04.2012 עם 4 אסירים הכלואים בבית סוהר הדרים (ראיד שאפעי, עאסם קעאבנה, ואיל ג'אהוב, אבראהים עלקם) והבקשה אושרה טלפונית ע"י מר אקוה אסף, מתאם ביקורי עו"ד בבית סוהר הדרים.

ביום 30.04.12 נסעה עו"ד ח'טיב מאיזור הצפון לכלא הדרים שבמרכז. בהגיעה למחלף נתניה, קיבלה שיחה טלפונית ממר אקוה אסף, שהודיע לה כי אין ביכולתה לפגוש את האסירים מאחר והם סירבו לקום לספירה ובשל כך מנועים מלפגוש עורכי דין. במהלך השיחה ביקשה עו"ד ח'טיב לקבל תשובה זו בכתב אך נענתה כי עליה לפנות בכתב לקצינת האסירים.

עו"ד פואד סולטאני:

בית סוהר נפחא:

12. ביום 24/04/2012 הגיע עו"ד סולטאני לבית סוהר נפחא לביקור שני אסירים שובתי רעב לפי תיאום מראש, אך נאלץ לחכות שש שעות לקיום הפגישה בטענה כי חל בבית הסוהר מצב חירום יצוין כי בני משפחות אסירים פליליים נכנסו בשעה 13:00 לביקור יקיריהם ואילו עו"ד סולטאני שיצא ממקום מגוריו בשעות השחר כדי לבקר בבית הכלא המרוחק, נאלץ לחכות משעה 08:00 עד השעה 14:00 לקיום הביקורים. על רקע המקרים האחרים, בהם נמנע מעורכי דין לבקר אסירים שובתי רעב, ועל רקע הקשיים שהוצבו בפני עו"ד סולטאני עצמו כשניסה לתאם ביקור נוסף בנפחא יום למחרת, עולה חשש כבד, כי עיכובו למשך שעות רבות כל כך נבע מרצון למנוע פגישתו עם אסירים שובתי רעב.

13. ביום 25/04/2012 שלח עו"ד סולטאני בקשה לתיאום ביקור אסירים נוספים בבית סוהר נפחא ליום 30/04/2012 (האסירים אבראהים בכרי, בלאל עודה, ראוי סולטאני, מחמד מסרי ואניס ספורי). אך כל הנסיונות לקבל אישור על הביקור העלו חרס, ורק ביום 29/04/2012, לאחר מאמצים רבים, הצליח עו"ד סולטאני לדבר עם קצינת האסירים גב' סמדר כדי לנסות ולהסדיר את האישור. תחילה טענה גב' סמדר כי לא ניתן להגיע למפגש באותו שבוע, בשל מספר רב של עורכי דין המגיעים לביקור. עו"ד סולטאני לא הסתפק בתירוץ זה והבהיר כי שלח את הבקשה מבעוד מועד וכי ידוע לו שעורכי דין נוספים אף הם לא הצליחו לתאם מועד לביקורם לאותו שבוע, כחלק מאותה מניעה בהיות האסירים שובתי רעב. לאחר מו"מ וסירוב מצד גב' סמדר לקבוע מועד לביקור, היא נתנה נימוק חדש כי האסירים לא יכולים לצאת לפגישה משום שאינם מסוגלים להתייצב לספירה וגם לא לפגישות. עו"ד סולטאני ביקש לברר אמיתות טענה זו והציע, כי בכל זאת יגיע לביקור, ואם אכן האסירים לא יהיו מסוגלים לקום לחדר הפגישות, הם יוכלו לחתום על כך בכתב על מסמך שיוצג לעו"ד סולטאני. הצעה זו לא התקבלה ע"י גב' סמדר ורק לאחר דין ודברים והתעקשות נחרצת מצדו של עו"ד סולטאני, קבעה גב' סמדר מועד דחוי לביקור ליום 06/05/2012.

עו"ד נביל דכואר:

בית סוהר רמון:

14. עו"ד נביל דכואר תיאם וקיבל אישור לביקור חמישה אסירים המסווגים כבטחוניים בבית סוהר רמון ליום 01.05.2012. בהגיעו למשרדי הקבלה, הודיעו הסוהרים לעו"ד דכואר כי לא יוכל להיפגש עם שלושה מתוך חמשת האסירים בהיותם שובתי רעב והוסיפו כי הוא מתבקש לחכות על מנת לשוחח עם סגן מפקד בית הסוהר בעניין שני האסירים הנוספים.

15. כעבור רבע שעה, הופיע סוהר והודיע לעו"ד דכואר כי שלושת האסירים הראשונים ברשימה שביקש לבקר שובתים רעב ולכן לא יוכל לראות אותם, האסיר הרביעי מסרב לצאת לפגישה, והאסיר האחרון נמצא בפוסטה.

16. עו"ד דכואר הבהיר בפני הסוהר הנ"ל כי הינו מייצג את האסירים מטעם ארגון זכויות האדם "הוועד הציבורי נגד עינויים", כי הפגישה עמם מתחייבת למתן שירות מקצועי. כן הבהיר, כי זכותו כעורך דין לפגוש את האסירים וזכותם לפגוש, אף אם הם שובתים רעב. הסוהר הוסיף והדגיש כי מאחר שהאסירים שובתים רעב, הם אינם יכולים אפילו לעמוד בספירה ולכן לא יוכלו לצאת לראות אותו.

17. משלא הצליח עו"ד דכואר לשכנע את הסוהר הנ"ל כי מניעתו לפגוש את לקוחותיו הינה שלא כדין, ביקש מהסוהר להציג את פרטיו ולהעלות על הכתב את החלטת מניעת המפגש והטעמים העומדים מאחורי מדיניות זו. אולם הסוהר סירב לכך באומרו שאינו מוכן לחתום על דבר, ורק מסר ששמו תמיר אורן ותפקידו קצין מבצעים בבית סוהר.

18. יצויין כי עו"ד נביל דכואר פנה אליכם בשם "הוועד נגד עינויים" בעניין מניעת המפגשים בבית סוהר רמון אך פנייתו טרם נענתה.

הפנייה מטעם עו"ד דכואר מצ"ב **כנספח ו'**.

המדיניות הלא חוקית

19. ברי, כי הטלת איסור על קיום מפגשים של עורכי דין עם אסירים ועצורים השובתים רעב אינה חוקית ומהווה ענישה אסורה. היא מפרה את זכות היסוד החוקתית של האסירים והעצורים השובתים רעב להיפגש עם עורכי דינם ואת זכותם החוקתית לחירות, ונוטל מהם את הערובות להגנה על זכויות חוקתיות נוספות ובהן הזכות לשלמות הגוף, הזכות לכבוד וזכות הגישה לערכאות שיפוטיות.

20. בנוסף, מדיניות האיסור שהטיל שב"ס מסכלת את יכולתם של עורכי הדין, המטפלים בענייניהם של אסירים השובתים רעב, לקיים את חובתם המקצועית וליתן שירות נאות למרשיהם והוא מגביל את חופש העיסוק שלהם.

21. לא למותר לציין כי גם הניסיונות למנוע פגישות בפועל, באמצעות דחיות, עיכובים, ואי הכנסת עורכי דין בנימוקים שונים ומשונים, פוגעים באופן שרירותי ובלתי חוקי בזכויות האסירים ושל עורכי הדין, ודי בכך כדי לחייב ביעור וביטול פרקטיקות אלה ע"י מתן הנחיות דחופות וברורות לבעלי תפקידים בשירות בתי הסוהר לאפשר את קיום הפגישות.

22. במסגרת עתירה שהוגשה בעבר באותו עניין, הצהירה המדינה על עמדתה, שאינה משתמעת לשתי פנים, נגד האיסור ששירות בתי הסוהר נקט כנגד האסירים בימי שביתת הרעב בעבר. בתגובת המדינה בבג"ץ 7867/04 **פידא קעואר ואח' נ' שירות בתי הסוהר** (טרם פורסם - ניתן ביום 01.09.2004) נקבע כי בהיותו של עצור או אסיר שובת רעב אין משום עילה חוקית למניעת מפגש בינו לבין עורך דינו וכי שימוש שב"ס בנימוק זה נעשה שלא כדין. במסגרת הליך זה התייחס בג"ץ לעמדת המדינה ונתן את פסק דינו כדלקמן:

"רשמנו לפנינו את הצהרת המשיב, שפורטה ובוארה היטב בהודעה בכתב מטעמו, כי בהיותו של עצור או אסיר שובת רעב אין משום טעם חוקי למנוע ממנו ומעורך-דינו להיפגש ביניהם. כן הצהיר המשיב כי במקרים אחדים אכן הסתמכו קציני אסירים בבתי הכלא על היותו של אסיר שובת רעב כנימוק למניעת פגישה עם עורך-דינו, אלא שבכך פעלו, מתוך טעות, שלא כדין. בהצהרה זו יש כדי להביא על סיפוקה את השאלה העקרונית שהעותרים ביקשו בה את הכרעתנו. הצורך בהכרעה התייטר והעתירה נדחית". (ההדגשה אינה במקור).

23. נוסף כי במהלך שביתת הרעב של האסירים בחודשים ספטמבר - אוקטובר 2011, פנינו לנציבות שב"ס בדרישה להימנע מהטלת סנקציות שלא כדין כנגד אסירים בטחוניים שובתים רעב, לרבות בעניין מניעת המפגשים. בתגובתכם הדגשתם כי "ביקורי עורכי דין אינם נמנעים במהלך השביתה וכי הגישה לערכאות שיפוטיות נראה שמשהו חסר בציטוט זה – המשפט אינו שלם". (סעיף 5 לתגובת שב"ס)

תגובת שב"ס מיום 04/10/2011 מצ"ב **כנספח ז'**.

24. כאמור מדובר בפגיעה גורפת בזכותם החוקתית של האסירים לייצוג וקבלת שירותים משפטיים על-פי בחירתם, וכן בפגיעה קשה בזכותם החוקתית של עורכי הדין, לעסוק במשלח ידם.

על מעמדה החוקתי של זכות האסירים לייצוג ראו :

בג"צ 1437/02 האגודה לזכויות האזרח בישראל ואח' נ' השר לביטחון פנים ואח', פ"ד נח (2), 746.
בג"צ 3412/91 סופיאן נ' מפקד כוחות צה"ל באזור ואח', פ"ד מז(2) 843, 847.

25. זכות האסירים והעצורים לפגוש את עורכי דינם ולהיוועץ בהם מקבלת משנה תוקף כשהם נתונים בשביית רעב, שבמהלכה הם חשופים לסיכונים בריאותיים ולסנקציות וענישה שהמשיב מטיל עליהם. זאת בייחוד לאור העובדה, שהם מנותקים הלכה למעשה מהעולם החיצון ובמקרים רבים אף מנועים מלקבל ביקורי משפחות.

26. לאור האמור ובטרם הגשת עתירה דחופה לבג"צ הינכם מתבקשים לפעול בדחיפות כדלקמן:

א. לבטל את מדיניות האיסור החלה על קהל עורכי הדין לבקר אסירים/עצורים שובתי רעב ולאפשר פגישות לאלתר לרבות לגבי עורכי הדין שענייניהם פורטו לעיל;

ב. להימנע משימוש בנימוקים ישירים ועקיפים למניעת המפגש בין עורכי דין לאסירים/עצורים שובתי רעב ו/או לעכב את הפגישות ו/או לדחות את הפגישות למועדים רחוקים; לרבות השימוש בנימוק הנפוץ כי האסירים שאינם קמים לספירה, אינם יכולים לפגוש עו"ד;

ג. לאסור על שימוש שלא כדין בדפוסי מניעת מפגשים החוזרים על עצמם בתקופות שבהן האסירים שובתים רעב;

ד. להוציא הנחיה דחופה כתובה וברורה לכל בעלי התפקידים והסוהרים בבתי הסוהר ובבתי המעצר (לרבות המר"ש), כי מניעת מפגשים ושימוש בפרקטיקות למניעתם או עיכובם הינם שלא כדין. ; נבקש לקבל העתק הנחיה זו.

אם לא נענה בחיוב בהקדם האפשרי נאלץ לעתור תוך ימים ספורים לערכאות.

בכבוד רב,

רימא איוב, עו"ד

העתק :

עו"ד אסנת מנדל- מנהלת מחלקת בג"צים בפרקליטות המדינה באמצעות פקס : 02-6466655